

Pol ndê bapia têtj lau Epesas-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Epesas inj malac tiwaê dan yêc gamej Esia-nga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelenj yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindéc têtj gôlôwac dabuj malac Epesas-nga têtj ndoc inj ndöc gapocwalô ndöc malac Rom, ma gauc gêm bu inj to bapia dau têtj lau Epesas-nga tawasê dom, magoc gitôm bapia nanj gic waê lau sêkêj whinj-nga honj bu puc nac dôj.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasiñ ti ñaclai atu nanj Anötö gic bata têtj lau sêkêj whinj-nga, ma pi lêj nanj inj gauc gêm tidôj munj su bu piñ gêj undambê-nga ti gêj nom-nga honj dôj pitigenj, ma kêj Yisu ti ñagôlôj (1:10). Yisu ndê gwelenj gic lau Israel-nga ma lau gamej apa-nga, nanj ñawaê bocdinañ. Nac honj sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa tu ñac si sêkêj whinj-nga, gitôm mwasiñ ñambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkêj whinj-nga pi lêj ñayham tu sêsa-nga, ma tu sêmbo sêwhinj dandi-nga, ma tu sêlhac ñanja ma sêndic sinj têtj Sadañ-nga.

Pol gic hu ndê bapia têtj lau Epesas-nga

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê ñapospel kêkuc Anötö ndê atac whinj, gato bapia dindéc têtj lau dabuj malac Epesas-nga, mac lau nanj akêj whinj

Yisu Kilisi. ² Mwasin ti yom malô têt mac akên Daman Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasin ñalôm-nga nan datap sa tu Kilisi-nga

³ Tampin Anötö, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, nan kêmwasin yac lau nan dakên whin Kilisi, ña Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñalôm-nga tidau-tidau, nan ñahu yêc undambê. ⁴ Bu têt ndoc in kên undambê ti nom su dom, nan in kêyalin yac sa gwanan su, bu pin yac dôñ danem damin Kilisi, ma bu dati lau dabuñ ma dambo in angô-nga ti neñ giso mbasi. In tac whin yac ndu andô, ⁵ dec kêyalin yac sa gwanan su, ma kêmasan lêt bu kôc yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-nga. Lêt dau kêkuc in ndê atac whin, ma in gêlic ñayham bu kôm ñandô sa, ⁶ tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasin atu nan datap sa ñambwa, tu in ndê Atunçac nan in atac whin kêlêc-nga. ⁷ Yac lau nan dakên whin Yisu Kilisi, nan Anötö suc yac neñ sac kwi ma gêmlihi yac neñ sac ñatôp, ña Kilisi ndê dac. Anötö in mwasin ti mwasin Ñadau, dec kôm gêñ dau ñandô sa. ⁸ In ndê mwasin kêsalê yac ahuc, ma kên gauc ñayham-ñayham têt yac bu tanyalê in ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lêt nan Anötö gauc gêm tidôn mun su, ma gêlic ñayham bu Kilisi kôm ñandô sa, nan yêc sin dau têt têt ñamata-nga andô e meñ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê têt yac. ¹⁰ Lêt dau bocdec. Anötö tac whin bu pin gêñ undambê-nga ti gêñ nom-nga hoñ dôñ sêsôc ñagôlôn tigen ñapu, ma ñagôlôn dau in Kilisi. Ma gêñ dau oc ñandô sa têt ndoc nan Anötö kêmatin tidôn.

¹¹ Lêt hoñ nan Anötö gauc gêm tidôn, nan kôm ñandô sa kêkuc in dau ndê atac whin. Ma têt têt

ɲamata-ɲga andô, in gauc gêm tidôn bu êɲyaliɲ yac lau naɲ ambo Israel si toɲ ɲalôm naɲ sa, bu piɲ yac dôn anem damiɲ Kilisi. ¹² Anötö kôm gêɲ dau, bu yac lau naɲ ati lau ɲamata-ɲga bu akêɲ batan bu atap Anötö ndê mwasiɲ nem yac si-ɲga sa tu Kilisi-ɲga, naɲ oc ambo tu ampiɲ in, ma tu apo in ndê waê sa-ɲga. ¹³ Ma mac flau gameɲ apa-ɲga bocdinaɲ. Anötö piɲ mac dôn am damiɲ Kilisi awhiɲ yac lau Israel-ɲga, têɲ ndoc mac aɲgô yom ɲandô ɲawaê ɲayham-ɲga, naɲ whê Anötö ndê lêɲ nem mac si-ɲga sa. Ma têɲ ndoc mac akêɲ whiɲ, naɲ Anötö kêɲ ɲalau Dabuɲ naɲ in gic bata muɲ su, bu ti mac nem ɲadalô bu tôc asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ ɲalau dau, Anötö kêɲ têɲ yac gitôm gêɲ ɲandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasiɲ hoɲ naɲ in gic bata bu dawêkaiɲ tiɲambu, naɲ oc datap sa yomandô. Anötö gêmlihi yac su dati in ndê, ma gêɲ dau ɲa-ɲandô yac oc datap sa têɲ bêc ɲambu-ɲga. Tu dinaɲ-ɲga tampiɲ Anötö ma dapo in ndê waê sa.

Pol ten mbec tu lau Epesas-ɲga

¹⁵ Aö gaɲgô ɲawaê bu mac akêɲ whiɲ Pômdau Yisu Kilisi ɲaɲga, ma atac whiɲ lau dabuɲ hoɲ. Ma tu dinaɲ-ɲga dec, ¹⁶ aö gateɲ mbec ma gam danɲe Anötö tu mac-ɲga tôm bêc hoɲ. ¹⁷ Yêc aneɲ mbec hoɲ ɲalôm, aö gateɲ yac neɲ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ɲawasi ɲadau Anötö, bu in ndê ɲalau kêɲ gauc ɲayham têɲ mac, ma whê Anötö ndê yom sa têɲ mac e aɲyalê in tidôn andô. ¹⁸ Ma aö gateɲ whiɲ bu Anötö whê mac nem gauc sa e aɲyalê sôc ɲalôm ndi, mwasiɲ ti ɲawasi atu naɲ in kêgalêm mac sa bu awêkaiɲ awhiɲ in ndê lau dabuɲ hoɲ, naɲ mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aö gateɲ mbec bu

mac anjalê Anötö ndê ñaclai nan hóc gêlêc ñaclai hon su, nan in kên bu nem yac lau dakên whin-nga sa. Anötö ndê ñaclai atu tigen dinan, ²⁰ un Kilisi sa akên lau batê-nga, ma kên in ndöc in dau amba andô-nga yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndöc Anötö ndê andô-nga, dec hóc gêlêc kin ti gôlinwaga ma ñaclai ti ñannga hon nan sêmbô undambê me sêmbô nom, ma in hóc gêlêc ñaê ti waê hon nan sêtoc sa têtêm kwahic dec-nga ma têtêm ñambu-nga bocdinan. ²² Ma Anötö kên gên hon sêsôc Kilisi gahi ñapu, ma kêyalin in sa ti gôlôwac dabun si ñagôlôn bu nem gôlin gên hon. ²³ Gôlôwac dabun dau ti Kilisi ndê ñandô. Ma Kilisi ndê mwasin ti ñaclai nan gêm gameñ hon ahuc, nan kêsâlê gôlôwac dabun ahuc.

2

Kilisi ti yac neñ dandöc tanli ñahu

¹ Mun-nga, mac akên whin Kilisi su dom, nan mac atôm lau batê yêc Anötö anğô-nga, bu mac asa lêt giso ma akôm sac ñapan. ² Mac asa nem lêt dinan ankc lau nom-nga si mêtê sac, ma Sadañ, nan gêm gôlin in ndê gameñ yêc umbon ñasawa, nan ti mac nem ñadau. Ma kwahic dec in kôm gwelen ñapan, mbo lau nan danğapêc têt Anötö, nan ñalôm. ³ Mun-nga, yac hon dasa lêt dananpêc-nga dawhin ñac. Ma mêtê atac ñagalac-nga ti gauc sac-sac hon nan meñ akên ñalôm akwa, nan yac dakôm su. Tu dinan-nga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ñandê sa tôm ñac lau dinan. ⁴ Magoc Anötö in Tawalô ñadau ma tac whin yac ndu andô, ma tu dinan-nga dec, ⁵ in kêmwasin yac ma gêm yac

si. Mwasinɔ̄ dau inɔ̄ kɛ̄n tɛ̄n yac ɲambwa enɔ̄. Tɛ̄n ndoc dinanɔ̄ yac gacgenɔ̄ dambo datôm lau batê tu yac nenɔ̄ sac-ɲga, magoc inɔ̄ kêmasanɔ̄ lɛ̄n tu suc yac nenɔ̄ sac dau kwi-ɲga ma piɲ yac dô̄n danem daminɔ̄ Kilisi, ma ɲalê̄n dinanɔ̄ kwahic dec dambo tanli ɲandô dawhinɔ̄ Kilisi. ⁶ Anötö unɔ̄ Yisu Kilisi sa ma kɛ̄n inɔ̄ ndöc undambê, ma tu inɔ̄ piɲ yac dô̄n tam daminɔ̄ Kilisi-ɲga, dec tôm inɔ̄ unɔ̄ yac sa ma kɛ̄n yac dandöc undambê dawhinɔ̄ Kilisi bocdinanɔ̄. ⁷ Inɔ̄ kôm gɛ̄n honɔ̄ dinanɔ̄ ɲahu bu inɔ̄ tac whinɔ̄ bu tôc mwasinɔ̄ atu nanɔ̄ inɔ̄ kɛ̄n tɛ̄n yac tu Yisu Kilisi-ɲga, nanɔ̄ asê tiawê tɛ̄n lau honɔ̄ tɛ̄n tɛ̄m honɔ̄ nanɔ̄ oc menɔ̄ sa. Mwasinɔ̄ atu dau hôc gêlêc gɛ̄n honɔ̄ su. ⁸ Bu Anötö gêm yac si nanɔ̄ ɲahu andô inɔ̄ ndê mwasinɔ̄ nanɔ̄ kɛ̄n ɲambwa tɛ̄n yac, ma datap sa tu yac nenɔ̄ dakê̄n whinɔ̄-ɲga. Ma yac nenɔ̄ dakê̄n whinɔ̄ ɲahu yêc yac-ɲga dom, magoc ɲahu yêc Anötö ndê mwasinɔ̄. ⁹ Inɔ̄ gêm yac si tu yac nenɔ̄ gwelenɔ̄ ɲayham danɔ̄-ɲga dom. Tu dinanɔ̄-ɲga ɲalê̄n mba bu ɲamalac danɔ̄ toc dau sa. ¹⁰ Bu Anötö dau ndê gwelenɔ̄ piɲ yac dô̄n tam daminɔ̄ Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm mêtê ɲayham tidau-tidau nanɔ̄ inɔ̄ kêmasanɔ̄ gwananɔ̄ su tu bu dakôm-ɲga.

Kilisi piɲ lau honɔ̄ dô̄n

¹¹ Kwahic dec mac lau apa nanɔ̄ dinami sêkôc mac yêc Israel-ɲga si tonɔ̄ ɲalôm dom, nanɔ̄ atap Anötö ndê mwasinɔ̄ atu sa su. Bocdinanɔ̄ aô bu wandac mac bu gauc nem lɛ̄n nanɔ̄ mac ambo muɲ-ɲga lê. Lau Israel-ɲga nanɔ̄ sê̄nkuc †pwac sêsê ɲamlic ɲatô su-ɲga, nanɔ̄ sê̄pu mac ma sêsam mac bu lau sambuc, ɲahu bu mac anɲkuc pwac dinanɔ̄ dom. Pwac dau hêganônɔ̄ ɲamlic ɲambwa, ma inɔ̄ gɛ̄n nanɔ̄ ɲamalac amba ɲambwa kôm. ¹² Gauc nem bu tɛ̄n

ndoc dinañ mac awêkaiñ gêñ dañ awhiñ Anötö ndê lau Israel-nga dom. Pwac honñ nañ Anötö kêmatiñ whiñ lau Israel-nga tu êmwasiñ ñac-nga, nañ ñadañ gic mac ñawaê dom. Mac akêñ batam ñandô ñayham nañ Anötö gic bata têñ lau Israel-nga, nañ dañ dom, ma gacgeñ ambo ahê A nötö dau. Tu dinañ-nga mac ambo ahê Kilisi dau whiñ. ¹³ Magoc mac lau nañ muñ-nga ambo ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndê lau. Anötö kêmasañ lêñ bu mac atigasuc iñ, tu dac nañ Kilisi kêc siñ-nga.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau honñ datap yom malô sa su tu Kilisi-nga. Muñ-nga lau Israel-nga ma lau apa sêlic dandi sac-sac, gitôm tunbôm atu kalhac ñac ñalhu ma whê ñac kôc. Magoc Kilisi señ tunbôm dau su giñga, ma kêñ lau toñ lu dau sêpitigeñ. ¹⁵ Tunbôm dau iñ lau Israel-nga si yomsu, ma têñ ndoc Kilisi mbac ndu, nañ iñ kêmasañ señ wakuc tu lau sêtigasuc Anötö-nga, nañ hóc gêlêc yomsu ti ña-ñagôliñ honñ su. Iñ kôm gêñ dau bu hê wamba toñ lu dau e sêti toñ wakuc ma toñ tigeñ tu ñac si sêkêñ whiñ iñ-nga. ¹⁶ Ma toñ lu nañ iñ kêñ pitigeñ, nañ iñ mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba toñ tigeñ dinañ têñ Anötö. Ma ñac si mêtê sêkêñ kisa dandi-nga, nañ iñ gic ndu pi a gicso dau whiñ. ¹⁷ Bocdinañ Kilisi meñ ma kêñ ñawaê ñayham yom malô-nga têñ mac lau apa nañ ambo ahê Anötö, ma têñ yac lau Israel-nga nañ ambo ahê iñ dom. ¹⁸ Ma Njalau tigeñ wê yac lau Israel-nga ti mac lau apa honñ datigasuc Damañ Anötö, tu gwelenñ nañ Kilisi kôm-nga.

¹⁹ Tu dinañ-nga dec Anötö gêlic mac atôm lau apa tiyham dom. Magoc mac ati iñ ndê lau solop, ma lau dabuñ, awhiñ yac lau Israel-nga. Yac honñ

datôm andu tigeŋ nanŋ inŋ bu kwê sa. ²⁰ Yêc andu dau lau propet ti aposel sêtôm danŋ ti lêlôm, ma Yisu Kilisi dau gitôm andu ŋa-alhõ. ²¹ Ma Anötö piŋ yac honŋ dôŋ tam damiŋ Kilisi, datôm andu ŋa-gêŋ lêlôm honŋ, nanŋ inŋ gic dôŋ pi sac alhõ ma danŋ ti lêlôm. Ma inŋ gêm gwelenŋ bu ndic têku andu dau tiatu ŋapaŋ e ti lôm dabuŋ atu tu Pômdau-ŋga. ²² Yom dau hêganônŋ mac lau apa awhiŋ. Anötö piŋ mac dôŋ awhiŋ yac lau Israel-ŋga tam damiŋ Kilisi, ma datôm andu nanŋ Anötö ndê Nalau ndöc ŋalôm.

3

Pol gêm akiŋ lau apa

¹ Nalêŋ dinanŋ Anötö kêmwasiŋ mac lau apa, ma tu dinanŋ-ŋga dec aõ Pol, gati Yisu Kilisi ndê ŋac gapocwalô-ŋga tu wanem gwelenŋ ma wanem mac sa bu atap mwasiŋ dau sa. ² Mac anŋô ŋawaê su, pi lêŋ nanŋ Anötö kêmasanŋ tu bu êmwasiŋ mac lau gamenŋ apa-ŋga, dec kêyaliŋ aõ sa bu wahoc yom dau asê têŋ mac. ³ Bu yom pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga, nanŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, nanŋ inŋ hoc asê têŋ aõ. Aõ gato bapia ŋalhõ apê têŋ mac pi gêŋ dau su. ⁴ Ma bapia nanŋ kwahic dec gato, nanŋ bu whê nem gauc sa pi Kilisi ndê gwelenŋ nanŋ ŋahu yêc siŋ dau, nanŋ Anötö hoc asê têŋ aõ. ⁵ Yom pi Kilisi dau inŋ tiawê têŋ lau ŋamata-ŋga dom. Magoc kwahic dec Nalau Dabuŋ hoc asê têŋ Anötö ndê aposel dabuŋ ma têŋ lau propet. ⁶ Ma yom nanŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau nanŋ bocdec bu, mwasiŋ ŋayham honŋ nanŋ Anötö gic bata bu kêŋ têŋ yac, nanŋ mac lau apa awêkaiŋ awhiŋ yac lau Israel-ŋga, ma yac honŋ dati

ton tigen. Asa nan kên whin Yisu Kilisi, nan oc tap mwasiñ dau sa, tòm ñawaê ñayham whê sa têt yac.

⁷ Anötö kêmwasiñ aö ma puc aö dön ña in ndê ñaclai atu, ma bocdinañ dec gati in ndê ñgac aking bu wahoc ñawaê ñayham dau asê. ⁸ Aö gati Anötö ndê lau dabuñ hon si ñgac ñambu-ña, tigen in kêmwasiñ ma kêking aö bu wahoc ñawaê ñayham asê têt mac lau apa, pi mwasiñ atu nan datap sa yêc Kilisi. Mwasin dau atu andô, ñahu sip ñalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hôc gêlêc ñamalac si gauc atu-tu hon. ⁹ Ma in kêking aö bu wawhê lau hon si gauc sa pi Anötö ndê lêt nem lau si-ña, nan têt hic baling su yêc sin dau yêc Anötö nan kêt undambê ti nom ma gêt hon. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anötö tac whin bu ñaclai ti gôling hon nan sêmbo undambê ma sêmbo umbon ñasawa, nan oc sêtñyalê in ndê gauc atu-tu. In pin lau apa ma lau Israel-ña dön sêti gôlôwac dabuñ tigen, ma lêt dinañ tôc in ndê gauc asê tiawê. ¹¹ Lêt dau in gauc gêm tidôn muñ su, ma kwahic dec yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kôm ñandô sa.

¹² Tu dakêt whin ti dasap Kilisi dön-ña, dec gêt dan kalhac yac ahuc bu datêt Anötö dandi-ña dom, ma datigasuc in ti atac pa su. ¹³ Bocdinañ aö wateñ mac bu ahêgo daôm dom tu ñawapac hon nan gahôc tu mac-ña, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê yêc Anötö anğô-ña.

Pol teñ mbec tu lau Epesas-ña

¹⁴⁻¹⁵ Tu gêt hon dinañ-ña, dec aö gapôn hanđuc têt Damañ Anötö, nan gêtic ñayham bu hê ndê ñaê pi lau undambê ti nom-ña hon nan sêkêt whin Kilisi, ma sam ñac bu in ndê balêkoc. ¹⁶ Ma aö gateñ

Mwasin̄ N̄adau Anötö, bu kên̄ ndê N̄alau sip nem n̄alôm, bu puc mac dôn̄ n̄a in̄ ndê n̄aclai atu. ¹⁷ Ma gaten̄ in̄ bu kên̄ Kilisi ndôc nem n̄alôm tu mac nem akên̄ whin̄-nga. Ma mêtê atac whin̄-nga puc mac dôn̄ bu alhac n̄anga, tôm a nan̄ n̄awakac gacgen̄ sip nom n̄alôm gi. ¹⁸⁻¹⁹ Kilisi ndê atac whin̄ yac in̄ gên̄ atu andô, nan̄ tôm dom bu danem dôhôn̄, ma n̄ahu hôc gêlêc gauc nom-nga hon̄ su. Magoc aô gaten̄ Anötö bu kên̄ n̄aclai ti gauc tên̄ mac bu an̄yalê Kilisi ndê atac whin̄, awhin̄ lau dabun̄ hon̄. Aô gaten̄ mbec pi gên̄ hon̄ dinan̄, tu bu mac ati lau gwalam akwa akên̄ whin̄-nga nan̄ Anötö ti ndê mwasin̄ ti n̄awasi ma n̄aclai atu nem mac hon̄ ahuc.

²⁰ Anötö ndê n̄aclai, nan̄ gêm gwelen̄ yêc yac nen̄ n̄alôm, nan̄ n̄aclai atu andô. Yac datôm dom bu gauc nem me daten̄ gên̄ dan̄, nan̄ in̄ ndê n̄aclai oc tôm dom bu kôm n̄andô sa n̄agahô en̄. ²¹ Tu dinan̄-nga yac lau nan̄ dambo gôlôwac dabun̄ n̄alôm, ma yac nen̄ wakuc hon̄ nan̄ bu sên̄kuc yac, nan̄ dahoc Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-nga, tôm têm hon̄ ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabun̄ dapin̄ daun̄ dôn̄ dati Kilisi ndê n̄andô

¹ N̄alên̄ dinan̄ Anötö tac whin̄ mac ma kêgalêm mac sa bu ati in̄ ndê lau dabun̄. Tu dinan̄-nga dec aô, nan̄ gati Pômdau ndê n̄gac gapocwalô-nga, wan̄gilí mac bu asa nem lên̄ gitên̄ ti dabun̄, an̄kuc in̄ ndê galem dau. ² Akôm nem gên̄ hon̄ ti an̄gwinin̄ daôm, ma ti lên̄ malô. Akôc nem n̄alôm dôn̄, ma giso bocke nan̄ asidôwai bu sêkôm tên̄ mac, nan̄ asuc

kwi ma akôc ñac sa bu atôc nem mêtê atac whiñ-ñga asê. ³ Ayob bu gêñ dan señ Ñalau Dabuñ ndê gwelen piñ mac dôñ-ñga su dom. Ma bocdinañ in ndê yom malô oc piñ mac hoñ dôñ bu ambo ti nem ñalôm tigen. ⁴ Yac dati Kilisi ndê ñandô tigen, ma Ñalau tigen mbo yac tigen-tigen neñ ñalôm. Ma tu Anötö kêgalêm mac sa awhiñ yac-ñga, dec yac hoñ tankwê mwasiñ atu tigen. ⁵ Tam akiñ Pômdau tigen, dakêñ whiñ yom ñandô tigen, ma busañgu tigen piñ yac hoñ dôñ tam damiñ Yisu Kilisi. ⁶ Anötö tigen ti yac lau dakêñ whiñ-ñga hoñ Damañ, ma in gêm gôlin yac. In mbo yac hoñ ñalôm, ma puc yac dôñ bu dakôm in ndê gwelen.

Kilisi kêmwasin yac tu bu dapo gôlôwac dabuñ sa-ñga

⁷ Ma Anötö kêmwasin yac tigen-tigen ña mwasiñ ñalôm-ñga tidau-tidau, tôm Kilisi gic sam têt yac ñambwa. ⁸ Tôm Anötö ndê yom dan, nañ sêto yêc bocdec bu:

In ku ndê ñacyo dulu ma wê ñac gitôm lau gapoc-walô-ñga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasin lau ña gêñ ñayham-ñayham, nañ kêñ têt ñac ñambwa.
[BW 68:18]

⁹ Yom dau sôm bu in pi lôlôc gi, dec whê sa bu in sip nom meñ muñ. ¹⁰ Ma in ñgac tigen dinañ, nañ sip nom meñ, nañ mbu pi lôlôc gi mbo gameñ ñamata-ñga andô yêc undambê, tu bu nem gôlin gêñ hoñ ma êmwasiñ in ndê lau hoñ êñlêc.

¹¹ Ma bocdinañ in kêyalin in ndê lau ñatô sa sêti aposel, ñatô sêti propet, ñatô sêti lau ahen-ñga, ñatô sêti ñacsakin, ma ñatô bu sêndôhôn Anötö ndê mêtê.

¹² In kêmwasin ti kêyalin ñac sa bu sêndôhôn ma

sêpuc Anötö ndê lau dabuñ dôñ e ñac honj sêkôm sakinj tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuñ, nanj sêti Kilisi ndê ñandô, nanj sa-ñga. ¹³ Ma yac honj dakôm neñ sakinj tidau-tidau e yac neñ dakêñ whiñ ti gauc tanyalê Anötö ndê Atu-ñga êñsôwec tiatu ma piñ yac honj dôñ pitigenj. Ma ñalêñ dinanj yac oc dati lau gwalam akwa dakêñ whiñ-ñga ma dasa neñ lêñ gitêñ enj tòm Kilisi dau.

¹⁴ Ma bocdinanj yac oc dambo datôm balêkoc tiyham dom. Ma lau nanj sêndôhônj yom tasanj ma sêñsalê lêñ bu sêtim yac ma sêkôm yac neñ dakêñ whiñ tisac, nanj oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tòm gakoc nanj mbu kêyôc, me agatê nanj gwêc ñamponj kêñijn gi ma meñ. ¹⁵ Magoc yac oc dati lau nanj dalhac ñannga ma dasap yom ñandô ti mêtê atac whiñ-ñga dôñ enj. Ma dakôm gêñ honj datôm lau gwalam akwa nanj dasap yac neñ ñagôlônj tigenj, nanj Kilisi dôñ. ¹⁶ Bu inj dau piñ yac honj dôñ dati inj ndê ñandô, ma kêmwasiñ yac tigenj-tigenj tu bu danem akinj asidôwai-ñga ma dasap mêtê atac whiñ-ñga dôñ. Ma ñalêñ dinanj gôlôwac dabuñ oc êñsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neñ lêñ tiwakuc

¹⁷ Tu dinanj-ñga dec aö bu wasôm yom têñ mac wanem Pômdau anjô, ma wakac mac bu ambu atêñ lêñ akwa tiyham dom. Ambo atôm lau nanj danjasuñ sambuc ñawaê ñayham ma sêsap gauc ti lêñ ñandô mba-ñga dôñ ñapanj, nanj dom. ¹⁸ Nâsec kôm ñac si gauc ahuc. Ma sêsa lêñ gauc mbasi-ñga tu ñac si ñalôm ñadandi-ñga, dec kalhac ñac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêñ sêndôc tali-ñga sa dom. ¹⁹ Ñac maya dau danj dom, ma sêkêñ dau sambuc

têḡ lêḡ ḡalôm ḡagalac-ḡga. ḡac si ḡalôm kac ḡac bu sêkôm mêtê ḡadômbwi tidau-tidau ḡapanḡ, ma ḡac atac whiḡ awa ti wapa hôc gêlêc.

²⁰ Magoc têḡ ndoc mac aḡgô ḡawaê ḡayham pi Kilisi, naḡ sêndôhônḡ mac bu asa lêḡ kaiḡ dinaḡ dom. ²¹ Mac aḡgô yom pi Yisu ma akêḡ whiḡ iḡ, ma sêndôhônḡ mac sêḡkuc yom ḡandô naḡ ḡahu yêc iḡ. ²² Sêndôhônḡ mac su bu ahu lêḡ ḡalôm akwa-ḡga naḡ muḡ-ḡga asa ambo, naḡ siḡ. Bu lêḡ dau kêgílí mac bu asa lêḡ tasanḡ ḡalôm ḡagalac-ḡga, naḡ kôm mac nem lêḡ ambo-ḡga tisac, ma ac waê bu andiḡam. ²³ Ma sêndôhônḡ mac bu aḡkuc gauc wakuc naḡ Anötö ndê ḡalau kêḡ sip nem ḡalôm, dec asa nem lêḡ tiwakuc. ²⁴ Asa lêḡ ḡalôm wakuc-ḡga tôm mac asôc nem ḡakwê wakuc sa. Anötö dau kêḡ ḡalôm wakuc têḡ yac, naḡ iḡ kêmasaḡ tu bu datôm iḡ dau, ma taḡkuc iḡ ndê yom ḡandô ti dasa neḡ lêḡ dabuḡ ma gitêḡ eḡ.

²⁵ Tu dinaḡ-ḡga ahu yom tasanḡ hoḡ siḡ, ma asôm yom ḡandô eḡ awhiḡ daôm. Bu yac hoḡ dambo datôm Kilisi ndê ḡandô tigeḡ, ma yac bu taḡsau neḡ asidôwai, dec oc seḡ yac neḡ lêḡ dapiḡ dauḡ dôḡ-ḡga popoc. ²⁶ Mac bu atac ḡandê, naḡ ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac ḡandê-ḡga bu lhac mac ḡasawa, naḡ amasaḡ têḡ acsalô dau dinaḡ, muḡ su naḡ ac ndi sip. ²⁷ Akêḡ ḡasawa têḡ Sadaḡ bu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa naḡ gêm kaḡ gêḡ, naḡ hu siḡ ma kôm gwelêḡ ḡayham ḡa amam bu nem daôm sa, ma nem lau naḡ sêpônda dau, naḡ sa sêwhiḡ.

²⁹ Ayob nem whamsuḡ têḡ yom sac-sac hoḡ. Asôm yom ḡayham eḡ, naḡ tôm bu nem asidôwai sa ma puc ḡac dôḡ, ma mac nem yom oc êmwasiḡ

lau naŋ sêngô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ, bu akêŋ ŋawapac têŋ Ŋalau Dabuŋ dom. Bu Anötö kêŋ ndê Ŋalau dau têŋ mac ti nem ŋadalô, bu tôc asê bu mac ati iŋ ndê, ma bu wê mac asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ, e iŋ kôc mac sa têŋ bêc ŋambu-ŋga, awhiŋ lau hoŋ naŋ iŋ gêmlihi ŋac su sêti iŋ ndê. ³¹ Yom dalic dauŋ sac-ŋga, yom atac ŋandê-ŋga, mêtê dali dauŋ sa ti dasôm dauŋ-ŋga, ma yom datigasec lau-ŋga, mêtê kaiŋ dinaŋ hoŋ naŋ ahu siŋ sambuc. ³² Ma ambo ti atac whiŋ nem asidôwai hoŋ, ma tamwalô ŋac ti anem ŋac sa. Ma asuc sac naŋ asidôwai bu sêkôm têŋ mac, naŋ kwi, tôm Anötö suc mac nem sac kwi tu Kilisi-ŋga.

5

¹ Bocdinaŋ asa nem lêŋ aŋkuc Anötö ndê, atôm iŋ ndê balêkoc atac whiŋ-ŋga. ² Ma asa nem lêŋ ti atac whiŋ asidôwai hoŋ, tôm Kilisi tac whiŋ yac ma kêŋ dau sambuc ti da tu yac-ŋga, naŋ Anötö gêlic gitôm da ŋamalu ŋayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kaiŋ bocdec daŋ yêc mac ŋasawa dom. Mêtê mockaiŋ-ŋga, mêtê ŋadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-ŋga. Bu lêŋ bocdinaŋ gic lau naŋ sêti Anötö ndê lau dabuŋ, naŋ ŋawaê dom. ⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-ŋga ma yom mayan-ŋga bocdinaŋ gic waê lau dabuŋ dom. Magoc yom danem danŋe Anötö ti danem danŋe yac neŋ asidôwai-ŋga dec gic yac ŋawaê solop. ⁵ Bu mac aŋyalê pi ŋandô bu Anötö oc kôc lau kaiŋ bocdec sa dom. Lau mockaiŋ-ŋga, lau naŋ sêsa lêŋ ŋadômbwi, ma lau naŋ sêkêŋ awa ti wapa nom-ŋga kalhac si gauc ŋamata ŋapaŋ, naŋ gitôm ŋac sem akiŋ anötöi gwam. Lau naŋ sêsa lêŋ

kaiŋ dinaŋ, naŋ oc sêwêkaiŋ si mala yêc Kilisi ma Anötö ndê gamen undambê-ŋga dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasan si yom ŋambwa-ŋambwa êŋsau mac pi lêŋ sac-sac dinaŋ dom. Anjalê ŋapep bu lau danŋapêc naŋ sêsa lêŋ sac-ŋga, naŋ oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. ⁷ Tu dinaŋ-ŋga andic sôŋ daôm awhiŋ ŋac dom.

⁸ Bu muŋ-ŋga mac asa lêŋ ŋasec-ŋga, magoc kwahic dec mac akêŋ whiŋ Pômdau dec ati balêkoc gamen ŋawê-ŋga. Bocdinaŋ asa lêŋ ŋawê-ŋga eŋ andic ŋawaê. ⁹ Ma lêŋ ŋawê-ŋga ŋa-ŋandô bocdec, dakôm mêtê ŋayham tidau-tidau, dasa lêŋ gitêŋ, ma dasap yom ŋandô dôŋ. ¹⁰ Bocdinaŋ akôc gauc pi mêtê bocke naŋ gic Pômdau tandô ŋayham. ¹¹ Andic ahê lau naŋ sêsap mêtê ŋasec-ŋga, naŋ ŋandô ŋayham mbasi, naŋ dôŋ. Asa lêŋ ŋawê-ŋga eŋ, tu bu atôc asê tiawê bu ŋac si mêtê dau iŋ sac sambuc. ¹² Bu mêtê naŋ lau sac sêkôm sêsiŋ-sêsiŋ sêmbo, naŋ bu dasôm yom pi, dec oc kêŋ maya yac atu andô. ¹³ Magoc Anötö ndê ŋawê pô gêŋ hoŋ dinaŋ, ma tôc gêŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ ŋahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinaŋ-ŋga sêsôm yom gôliŋ dan pi ŋamalac naŋ sap mêtê sac dôŋ ŋapan, naŋ yêc bocdec bu, “Am ŋgac naŋ yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma Kilisi ndê ŋawê pô am.”

¹⁵ Bocdinaŋ dec ayob daôm bu asa lêŋ gauc mbasi-ŋga dom, magoc asa nem lêŋ ti gauc eŋ. ¹⁶ Akôc gauc bu akôm mêtê ŋayham eŋ, tôm nem têm ambo tamli-ŋga hoŋ, bu yac dambo têm sac-ŋga ŋalôm. ¹⁷ Tu dinaŋ-ŋga ambo ti nem gauc ŋawa ma anjalê lêŋ naŋ Pômdau tac whiŋ bu dakôm-ŋga.

18 Anôm gêñ êñiñ mac-nga dom, bu lau nañ sêsa lêtñ dinañ sêñyainñ dau ti si gêñ hoñ. Magoc akêñ nem ñalôm sambuc têtñ Ñalau Dabuñ bu nem mac ahuc. 19 Ma bocdinañ asôm yom ñayham-ñayham têtñ daôm tu apuc daôm dôñ-nga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-nga ti Wê Dabuñ ma wê nañ Ñalau dau kêtñ têtñ mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampiñ Pômdau-nga yêc nem ñalôm tôm bêc hoñ. 20 Ma gêñ hoñ nañ Damañ Anötö kêtñ têtñ mac, nañ anem dançe iñ ñapañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. 21 Asôc nem asidôwai ñapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-nga.

Pol to yom pi lauwê ma ñgac

22 Mac lauwê tigen-tigen asôc nem ñgaci ñapu tôm asôc Pômdau dau ñapu. 23 Ñahu bu laungac sêti lauwê si ñagôlôn, ñalêtñ tigen tôm Kilisi ti gôlôwac dabuñ nañ iñ gêm ñac si ma sêti iñ ndê ñandô, nañ si ñagôlôn. 24 Bocdinañ tôm gôlôwac dabuñ sêsôc Kilisi ñapu, dec mac lauwê asôc nem ñgaci ñapu tu gêñ hoñ-nga. 25 Ma mac laungac, atac whiñ nem awhêi, ñalêtñ tigen tôm Kilisi tac whiñ gôlôwac dabuñ dec kêc ndê dac siñ ma mbac ndu tu ñac-nga. 26 Iñ kôm gêñ dau tu bu êñgwasinñ ñac si sac hoñ su e sêti lau dabuñ, ma busanğu ti Anötö ndê yom kôm gêñ dau ñandô sa. 27 Ma iñ bu kêtñ gôlôwac dabuñ sêlhac iñ anğô-nga tôm lau dabuñ ti ñawasi atu, nañ giso me mêtê sac me yom dan yêc ñac-nga dom. 28 Ñalêtñ tigen dinañ mac laungac atac whiñ nem lauwê andic ñawaê. Atac whiñ ñac tôm mac atac whiñ daôm nem ñamlic. Asa nañ tac whiñ ndê awhê, nañ gitôm iñ atac whiñ dau. 29-30 Bu ñamalac dan oc tec iñ dau ndê ñamlic dom, magoc yob ti gêm

yaom napep tòm Kilisi kôm têt yac lau naŋ dati in ndê nandô, naŋ gôlôwac dabuŋ. ³¹ Anötö sôm yom pi lauwhê ma ngac, tòm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinan-nga dec ngac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap in nawhê dôŋ, ma inlu sêti gêt tigen. *[Gen 2:24]*

³² Yom pi lauwhê ma ngac, aö gam dôhôn whin yom pi Kilisi ma gôlôwac dabuŋ, ma yom dau nahu sip nalôm gi. ³³ Magoc aö wasôm têt mac laungac tigen-tigen, bu atac whin nem awhêi tòm mac atac whin daôm. Ma mac lauwhê hoŋ atoc nem ngaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ŋatô

¹ Mac balêkoc, daŋam wambu dinam ti damami tu Pômdau-nga, bu lêt dau in lêt gitêt. ² Bu Anötö ndê yomsu naŋ sôm bu, “*Toc damam lu dinam sa,*” naŋ yomsu ŋamata-nga naŋ Anötö gic bata yom daŋ whin bocdec bu, ³ “*Kôm bocdinaŋ, dec aö wanem mbec am nem lêt hoŋ, ma wandic têt ku nem têt mbo tamli yêc nom-nga.*”

⁴ Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac nandê dom. Magoc tòm têt hoŋ naŋ sêmbo sêwhin mac, naŋ andôhôn ti anem la ŋac ŋalêt solop naŋ gic Pômdau ndê lau ŋawaê, e sêtiatu.

Lau akiŋ ma ŋadaui si yom

⁵ Mac lau akiŋ, daŋam wambu nem ŋadaui nom-nga, ma atoc ŋac sa ti asôc ŋac ŋapu napep. Akôm ti nem ŋalôm sambuc, tòm mac am akiŋ Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc nem bu akôm tu bu nem ŋadaui sêlic mac ŋayham-nga ŋambwa lec dom. Mba. Mac

nem n̄adaui bu s̄embo s̄ewhin̄ mac, me s̄embo dom, magoc anem akiñ n̄apep en̄. Anem akiñ n̄ac ti nem n̄alôm sambuc, bu Anötö tac whin̄ bu mac akôm bocdinañ. Akôm tôm mac am akiñ Kilisi dau, ma tôm mac am akiñ lau nom-n̄ga tawasê dom. ⁸ Bu mac an̄yalê su, bu lau hon̄ oc s̄etap si n̄agêyô sa yêc Pôm̄dau, tu ḡên̄ n̄ayham bocke nañ s̄êkôm-n̄ga. Lau nañ sem akiñ n̄adaui, ma lau nañ s̄êkôm gwelen̄ tu dau-n̄ga, nañ s̄ewhin̄.

⁹ Ma mac n̄adaui, ayob nem lau akiñ n̄alên̄ n̄ayham en̄. Asôm yom matôc-n̄ga tu bu akac nem lau akiñ tu s̄êkôm gwelen̄-n̄ga, nañ dom. Bu mac an̄yalê su bu Pôm̄dau, nañ ti mac nem N̄adau ma n̄ac si N̄adau whin̄, nañ mbo undambê, ma in̄ oc toc n̄amalac dan̄ sa h̄oc ḡêlêc dan̄ dom, in̄ oc êñsahê yac hon̄ n̄a saê tigen̄.

Dandic siñ ti Anötö ndê n̄aclai

¹⁰ Aneñ yom n̄ambu-n̄ga bocdec. Tamkwê Pôm̄dau ti ndê n̄aclai atu bu puc mac dôn̄ alhac n̄an̄ga. ¹¹ Asôc Anötö ndê wapa siñ-n̄ga hon̄ sa, dec oc tôm bu mac alhac n̄an̄ga ma aku Sadañ ndê lên̄ tasan̄ ti saê hon̄ dulu. ¹² Bu yac lau dakên̄ whin̄-n̄ga neñ n̄acyo dec n̄amalac nom-n̄ga dom. Mba! Yac tac siñ tên̄ ḡôlin̄ ti n̄aclai hon̄ nañ s̄embo Sadañ n̄apu. Yomandô! Yac tac siñ tên̄ Sadañ ma tên̄ in̄ ndê n̄alau sac nañ s̄embo umbon̄ n̄asawa, ma sem ḡôlin̄ lau sac tên̄ têm n̄asec-n̄ga dindec. ¹³ Tu dinañ-n̄ga asôc Anötö ndê wapa siñ-n̄ga hon̄ sa, bu alhac n̄an̄ga ma andic siñ tên̄ ndoc mac nem n̄acyo sac h̄oc asê mac. Ma n̄alên̄ dinañ n̄acyo dau ndê lên̄ dan̄ oc tôm dom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinañ alhac n̄an̄ga. Asap yom n̄andô dôn̄ n̄apan̄ bu puc mac dôn̄, gitôm pin̄kap

nañ lau siñ-nga sêkic pi ñac si ñampêbalê. Ayob daôm bu asa lêñ gitêñ eñ, gitôm lau siñ-nga sêyob si ñabapo ña wapa siñ-nga. ¹⁵ Amasañ daôm ñapep tu ahoc ñawaê ñayham yom malô-nga asê, tôm lau siñ-nga sêsôc atapa sa bu sêmasañ dau tu sêñsêlêñ-nga. ¹⁶ Ma asap nem akêñ whiñ dôñ ñañga tôm têm hoñ, bu yob mac têtñ Sadañ, gitôm lau siñ-nga si lautuc nañ tiñ ñac, ma si ñacyo si sôp ti ya hoñ ndu. ¹⁷ Gauc nem ñapañ bu Anötö gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm guluñ ain nañ lau siñ-nga sêuñ tiñ ñagôlôn. Ma Anötö ndê yom tidôn yêc mac, bu yom dau ti Ñalau Dabuñ ndê bien baliñ bu andic siñ-nga. ¹⁸ Akôc wapa siñ-nga hoñ dinañ, ma aten mbec têtñ Anötö ti Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma andac iñ bu nem mac sa tôm têm hoñ. Anem ali, alhac ñañga, ma aten mbec tu lau dabuñ-nga tôm bêc hoñ.

¹⁹⁻²⁰ Ma aten mbec tu aö-nga whiñ. Anötö kêyalin aö sa bu wahoc ñawaê ñayham asê pi iñ ndê lêñ nem lau si-nga, nañ muñ-nga yêc siñ dau. Aten mbec bu Anötö puc aö dôñ ma kêñ yom ti gauc têtñ aö bu wawhê ñawaê dau ñahu sa ñapep eñ, ma ti neñ atac pa su, tôm iñ ndê atac whiñ. Kwahic dec aö gandöc gapocwalô tu aö neñ gwelen ñawaê ñayham-nga dinañ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neñ asidôwa atac whiñ-nga, ma Pômdau ndê ñgac akiñ ñandô, nañ oc têtñ mac loc, bu ndic miñ aneñ yom ti gwelen ñawaê hoñ têtñ mac. ²² Aö wañkiñ iñ têtñ mac loc, tu bu ndic miñ yac mba yom hoñ têtñ mac, ma bu êñgilí mac bu alhac ñañga.

²³ Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hoŋ dôn, bu asap mêtê atac whiŋ ti akêŋ whiŋ-ŋga dôn ŋaŋga, ma ambo ti yom malô.

²⁴ Anötö ndê mwasiŋ nem mac lau hoŋ naŋ atac whiŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, naŋ ahuc tôm têm hoŋ ndi.

Anötö ndê Yom Lêñsêḿ Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 9 Oct 2020

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7